

Ljubljana, 22. maj 2020

Vlada Republike Slovenije
Gregorčičeva 20
1000 Ljubljana

Ministrstvo za kulturo RS
Maistrova 10
1000 Ljubljana

Odziv Društva Asociacija na Zakon o interventnih ukrepih za omilitev in odpravo posledic epidemije SARS-COV-2 (ZIUOOPE)

Spoštovani!

V Društvu Asociacija ves čas trajanja epidemije poudarjamo, da bo kultura med najbolj prizadetimi sektorji. Slednje je v enem prvih odzivov pripoznala tudi Evropska komisija, ki v sporočilu za javnost z dne 19.3.2020 z oznako *C(2020) 1863 final* med pet najbolj prizadetih sektorjev uvršča tudi kulturo. Poleg tega se je napoved, da se bodo kulturna prizorišča med prvimi zapirala in med zadnjimi odpirala, izkazala za resnično. Ostaja tudi dejstvo, da se obiskovalci kulturnih prireditev, torej gledalci, bralci, udeleženci razstav, festivalov in drugih dogodkov h konzumiranju kulture ne bodo vračali v istemu tempu, in sicer zaradi dveh ključnih razlogov. Kultura se pogosto dogaja v in na javnih prostorih, do katerih bo širša populacija zagotovo imela še kar nekaj časa zadržke. **Obeta se tudi finančna kriza in že zadnja nam je pokazala, da je kulturna produkcija v takšnih primerih močno prizadeta**, saj prične dominirati logika potrošnje za esencialno eksistenčne potrebe. **Vse to nakazuje potrebo, da država z ustreznimi ukrepi odločno poseže tudi na področje kulture in zaščiti jedro tistega, kar zares smo.** V nadaljevanju pošiljamo naše predloge za novi korona paket pomoči, na kratko pa predlagamo:

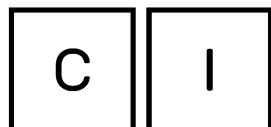
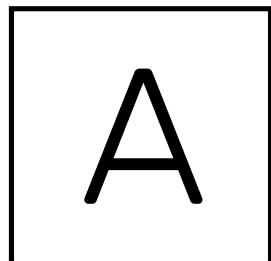
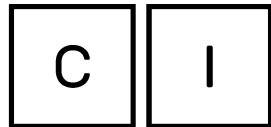
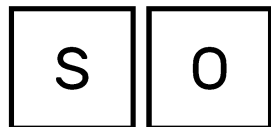
- uvedba vavčerjev za kulturo,
- uvedba vrednotnic za kulturo,
- uvedba dodatnih neposrednih spodbud za ustvarjalnost (dopolnitev ukrepa delovnih štipendij),
- sklad z nepovratnimi sredstvi,
- podaljšanje ukrepa čakanja na delo.

V nadaljevanju podajamo predloge za spremembe Zakona o interventnih ukrepih za omilitev in odpravo posledic epidemije SARS-COV-2 (ZIUOOPE)

PREDLOGI

K 26. členu

Člen se spremeni tako, da se izbriše dejavnosti »90.020 – Spremljajoče dejavnosti za umetniško uprizorjanje« in »90.040 – Obratovanje objektov za kulturne prireditve«, namesto tega pa se doda celotna sklopa dejavnosti

po SKD in sicer z oznakami »90 – Kulturne in razvedrilne dejavnosti« in »91 – Dejavnost knjižnic, arhivov, muzejev in druge kulturne dejavnosti«

Po novem se člen glasi:

26. člen
(vsebina ukrepa)

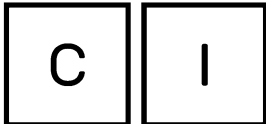
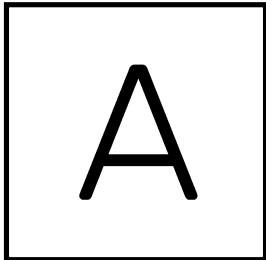
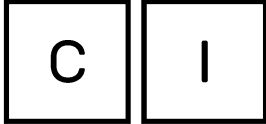
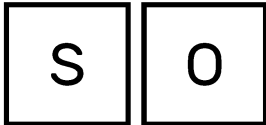
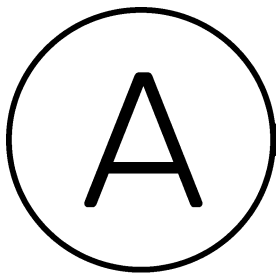
(1) Delodajalci z glavno dejavnostjo na področju turizma in gostinstva ter nosilci dopolnilnih dejavnosti na kmetiji v skladu z zakonom, ki ureja kmetijstvo (v nadaljevanju: delodajalec) za potrebe tega zakona po Standardni klasifikaciji dejavnosti Uredbe o standardni klasifikaciji dejavnosti (Uradni list RS, št. 69/07 in 17/08) po Prilogi I: Standardna klasifikacija dejavnosti – SKD 2008 in Priloga II: Pojasnila k standardni klasifikaciji dejavnosti – SKD 2008 so:

- 55.10 – Dejavnost hotelov in drugih podobnih nastanitvenih obratov,
- 55.20 – Dejavnost počitniških domov in podobnih nastanitvenih obratov za kratkotrajno bivanje,
- 55.30 – Dejavnost avtokampov, taborov,
- 56.10 – Dejavnost restavracij in druga strežba jedi,
- 79.1 – Dejavnost potovalnih agencij in organizatorjev potovanj in s potovanji povezane dejavnosti
- 82.30 – Organiziranje razstav, sejmov, srečanj
- 90 – Kulturne in razvedrilne dejavnosti
- 91 – Dejavnost knjižnic, arhivov, muzejev in druge kulturne dejavnosti
- 92.001 – Dejavnost igralnic
- 49.391 – Medkrajevni in drug cestni potniški promet.

Obrazložitev

Kot smo že pojasnili, je kultura med najbolj prizadetimi sektorji. Pomemben del tako kulture kot turizma je kulturni turizem, zato sem nam zdi nujno, da se ukrep čakanja na delo podaljša tudi za tisti del turizma, ki ga imenujemo kulturni turizem, ki je zares prisoten na vseh področjih kulture, zato je potrebno nabor SKD dejavnosti v tem členu razširiti na vse sektorje kulture. Izpostavimo lahko področje koncertnih prireditev, ki bo med najbolj prizadetimi in kjer poletni festivali igrajo pomemben del turistične ponudbe, omejitve za koncerte pa še vedno trajajo. Enako je z uprizoritveno umetnostjo, kjer se poleti prav tako odvije veliko festivalov, priprave ali izvedbe pa se odvijajo tudi v juniju, ko preprosto še ne bo potrebe po polni kapaciteti. Enako je z galerijami in muzeji, ki so eden najpomembnejših delov kulturnega turizma in ki se zaradi še vedno trajajočih aktivnosti ne morejo zagnati v polni meri. Ukrep subvencioniranja čakanja na delo je s tega vidika potrebno razširiti na celotno področje kulture.

Za poglavjem »2. PODPORA TURIZMU IN GOSTINSTVU« in po 37. členu se uvedeno novo poglavje z nazivom »2.a PODPORA KULTURI«

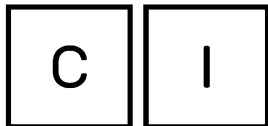
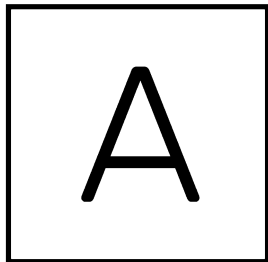
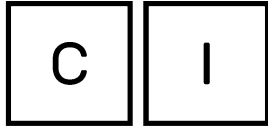
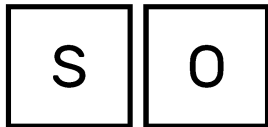
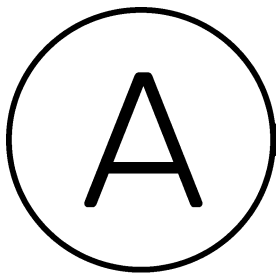
Doda se novo poglavje »2.a.1. Bon za izboljšanje gospodarskega položaja na področju domače potrošnje kulture«

V poglavje 2.a.1. se doda nov 37.a člen, ki se glasi:

37.a člen

(bon za izboljšanje gospodarskega položaja na področju domače potrošnje kulture)

- (1) S tem zakonom se ureja bon z namenom odprave posledic epidemije v kulturi za izboljšanje gospodarskega položaja na področju domače potrošnje kulture (v nadaljnjem besedilu: bon za kulturo).
- (2) Upravičenec do bona za kulturo v višini 25 eurov je polnoletna oseba oziroma oseba, ki bo v letu 2020 dopolnila 18 let, s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji na dan 13. marca 2020.
- (3) Ponudniki na področju kulture (v nadaljnjem besedilu: ponudniki kulturnih storitev), pri katerih se bon za kulturo unovči, so za potrebe tega člena subjekti, registrirani v Republiki Sloveniji, vpisani v register poslovnih oseb Agencije Republike Slovenije za javno pravne evidence in storitve (v nadaljnjem besedilu: AJPES), ki opravljajo dejavnosti po Standardni klasifikaciji dejavnosti Uredbe o standardni klasifikaciji dejavnosti (Uradni list RS, št. 69/07 in 17/08) po Prilogi I: Standardna klasifikacija dejavnosti – SKD 2008 in Priloga II: Pojasnila k standardni klasifikaciji dejavnosti – SKD 2008:
 - 90 – Kulturne in razvedrilne dejavnosti,
 - 91 – Dejavnost knjižnic, arhivov, muzejev in druge kulturne dejavnost.
- (4) Bon za kulturo se glasi na upravičenca in se unovči do 31. decembra 2020.
- (5) Če upravičenec bona za kulturo ne unovči do 31. decembra 2020, ne more zahtevati izplačila bona v denarju od Republike Slovenije.
- (6) Ponudnik storitve oziroma upravičenec bo od Finančne uprave Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: FURS) prejel sredstva v višini unovčenega bona. Način unovčitve bona preko informacijskega sistema FURS in povračila sredstev s strani FURS predpiše Vlada Republike Slovenije z uredbo v petnajstih dneh po uveljavitvi tega zakona.
- (7) Sredstva za izplačilo bona za spodbujanje domače potrošnje za kulturo zagotavlja Republika Slovenija iz proračuna Republike Slovenije.
- (8) Ukrep se začne izvajati po odobritvi sheme državne pomoči s strani Evropske komisije.

(9) Ne glede na zakon, ki ureja dohodnino, se od bona ne plača dohodnina.

(10) Bon za kulturo se ne upošteva za ugotavljanja materialnega položaja vlagatelja in oseb, ki se upoštevajo poleg vlagatelja, v skladu z Zakonom o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (Uradni list RS, št. 62/10, 40/11, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D, 14/13, 56/13 – ZŠtip-1, 99/13, 14/15 – ZUUJFO, 57/15, 90/15, 38/16 – odl. US, 51/16 – odl. US, 88/16, 61/17 – ZUPŠ, 75/17, 77/18 in 47/19).

(11) Nadzor nad ponudnikom storitev iz tega člena izvaja Tržni inšpektorat Republike Slovenije v skladu s predpisi, ki urejajo inšpekcijski nadzor. Finančna uprava Republike Slovenije Tržnemu inšpektoratu Republike Slovenije na zahtevo zagotavlja potrebne podatke za izvajanje nadzora:

- podatke o ponudniku storitev: matična številka zasebnika ali pravne osebe in davčna številka;
- podatke o osebi, ki je unovčila bon – upravičencu do bona: osebno ime upravičenca do bona, davčna številka.

Obrazložitev:

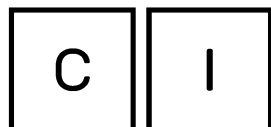
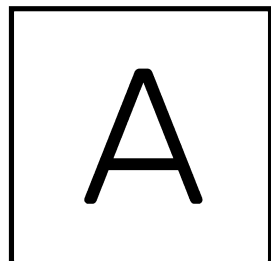
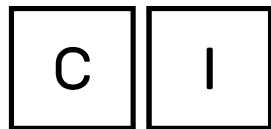
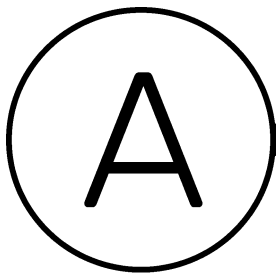
Enako kot turizem, za katerega zakon uvaja bone, je tudi kultura eden od najbolj prizadetih sektorjev, kar je tudi sporočilo Evropske komisije. Prav tako je kultura eden od sektorjev, ki jih finančne krize – in slednja se napoveduje – vedno najbolj prizadenejo. Zaradi tega je nujno, da se tudi za kulturo poskrbi z neposrednimi spodbudami oziroma s spodbudami za domačo potrošnjo. Zavoljo tega predlagamo uvedbo t.i. »bona za kulturo« v višini 25 eur, ki bi ga prejela vsaka polnoletna oseba.

Predlog imam tudi strokovno podporo in sicer v raziskavi, ki jo je naročilo Ministrstvo za kulturo leta 2016 z naslovom *Analiza zakonodaje in prakse zasebnega vlaganja v kulturo v državah evropske unije*. V poglavju 1.12. *Kuponi / »vavčerji«* je predstavljen natanko takšen sistem, ki je v običajnih, torej nekriznih razmerah, že bil uporabljen na Slovaškem, v Nemčiji, Veliki Britaniji in Belgiji (str. 24–25).

Bon bi imel zelo podobne parametre kot že predlagani bon za turizem, uveljavljali pa bi ga lahko pri poslovnih subjektih, ki imajo registrirano ustrezno dejavnost po šifrantu SDK. Glede na trenutni izračun za potrošnjo za bone za turizem je glede na višino predloga »bona za kulturo« mogoče sklepati, da bi za celoten ukrep potrebovali približno 40 milijonov evrov. Slednje glede na celoten obseg sredstev za kulturo, ki jih potroši prebivalstvo, predstavlja relativno majhen delež, in sicer približno 7% (poraba za kulturo se je v letih 2010 do 2015 gibala med 500 in 600 milijoni (Vir: Analiza financiranja kulture, Ministrstvo za kulturo, 2017, str. 40).

V poglavje 2.a.1. se doda nov 37.b člen, ki se glasi:

37.b člen
(vrednotnice za kulturne prireditve)

- (1) Če kulturna prireditev zaradi izrednih okoliščin, ki jih je povzročila epidemija, ni izvedena, se šteje, da so izpolnjene vse obveznosti organizatorja prireditve, če imetniku vstopnice izda vrednotnico v višini plačila vstopnice.
- (2) Vrednotnica se glasi na prinosnika in omogoča unovčljivost v 24 mesecih od izdaje. Če potrošnik izdane vrednotnice ne unovči v 24 mesecih od izdaje, lahko v 14 dneh po preteku tega obdobja od organizatorja športne prireditve zahteva, da mu v 14 dneh od prejema zahtevka vrne znesek, na katerega se glasi vrednotnica.
- (3) Za izdano vrednotnico jamči organizator kulturne prireditve z vsem svojim premoženjem.
- (4) Ne glede na določbe zakona, ki ureja varstvo potrošnikov, potrošnik z izdajo vrednotnice skladno s tem členom nima drugih zahtevkov do organizatorja kulturne prireditve.
- (5) Določbe tega člena se smiselno uporabljajo tudi za abonmaje.

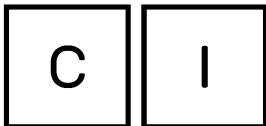
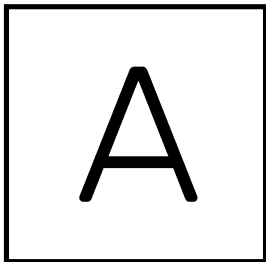
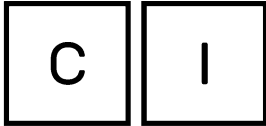
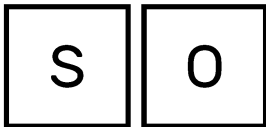
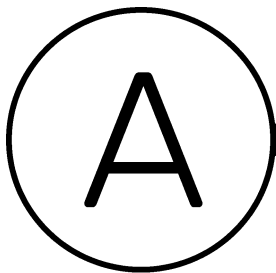
Obrazložitev:

Vrednotnice so sistem, ki jih t.i. protikorona paketi že poznajo. V *Zakonu o interventnih ukrepih za zajezitev epidemije COVID-19 in omilitev njenih posledic za državljane in gospodarstvo* so v 101.a členu predvidene vrednotnice za turistične pakete, enako so v obravnavanem predlogu zakona (ZIU00PE) v 67. členu predvidene vrednotnice za športne prireditve. Ukrep je zelo pomemben tudi za kulturo, saj so tudi organizatorji kulturnih prireditev (koncerti, gledališče, kino ...) izdali veliko število vstopnic, dogodkov pa zaradi epidemije ni bilo možno izvesti. Soroden problem so tudi abonmaji, zato na koncu predlagamo tudi peti odstavek, ki prejšnje odstavke smiselno aplicira na abonmaje. Abonmaji so namreč namenjeni posamezni sezoni, pri čemer v obstoječi sezoni 2019/2020 zaradi epidemije niso mogli biti in ne bodo v celoti realizirani. Ukrep vrednotnic bi za organizacije, ki prirejajo kulturne dogodke, predstavljal enega pomembnejših ukrepov, saj nagovarja vprašanje likvidnosti, ki bi v primeru preveč zahtevkov za povrnitev sredstev lahko imele resne posledice za kulturne organizacije.

V poglavje 2.a.1. se doda nov 37.c člen, ki se glasi:

37.c člen (Finančne spodbude za ustvarjalnost)

- (1) Finančna spodbuda, ki se dodeli v skladu s tem členom, je spodbuda v obliki nepovratnih sredstev za zagotovitev kontinuitete kulturno umetniške produkcije.
- (2) Upravičenci do finančne spodbude so vsi ustvarjalci ne glede pravno formalni status. Da so ustvarjalci ni treba dokazovati tistim,

ki so vpisani v razvid samozaposlenih v kulturi pri Ministrstvu za kulturo, ali tistim, ki so fizične osebe z dejavnostjo, vpisane v poslovni register dejavnosti pri AJPES z dejavnostjo SDK 90 – Umetniško ustvarjanje. Vsi ostali dokazujejo, da so ustvarjalci z dokazili, ki so natančneje določeni v razpisu, o njihovi upravičenosti pa presoja pristojna strokovna komisija na ministrstvu, ki je pristojno za kulturo.

(3) Finančna spodbuda iz prvega odstavka tega člena se dodeli na podlagi vloge, ki jo upravičenec iz prejšnjega odstavka odda na javni razpis ali javni poziv. Dodeli se v obliki neposrednega financiranja projekta v višini 3.000,00 eur. Vloge na javni razpis ali javni poziv obravnava organ, ki razpisuje konkretni ukrep, to je ministrstvo, pristojno za kulturo. Vlogo po postopku sklenitve neposredne pogodbe obravnava ministrstvo, pristojno za kulturo.

(4) Upravičenec mora na dan oddaje vloge izpolnjevati naslednja pogoja:

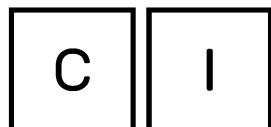
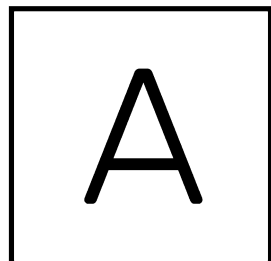
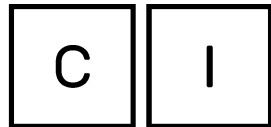
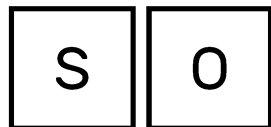
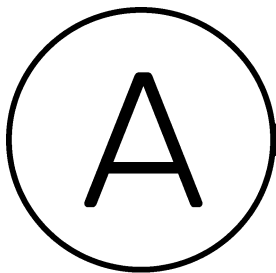
- da ima sedež ali naslov v Republiki Sloveniji,
- da ima na dan oddaje vloge plačane zapadle obveznosti iz naslova obveznih dajatev in drugih denarnih nedavčnih obveznosti v skladu z zakonom, ki ureja finančno upravo, ki jih pobira davčni organ. Šteje se, da vlagatelj ne izpolnjuje obveznosti iz te alineje, če na dan oddaje vloge ni imel predloženih vseh davčnih obračunov, za katere obstaja obveznost predložitve v skladu z zakonom, ki ureja davčni postopek

Obrazložitev:

Zakon o javnem interesu za kulturo (ZUJIK) določa sistem javne skrbi za kulturo in umetnost, pri čemer so predvideni tako neposredni kot posredni modeli za nastajanje kulturne produkcije. Ukrepi, ki so predvideni, so ustanovitev javnih zavodov, financiranje javnih projektov in programov, ki jih izvajajo tudi nevladne organizacije, in pa neposredne spodbude za samozaposlene v kulturi v obliki štipendij in kulturnih žepnin. Predvsem štipendije so mišljene tudi kot neposredna spodbuda za produkcijo kulture za samostojne ustvarjalce. V Asociaciji že vrsto let poudarjamo, da je ukrep delovnih štipendij finančno podhranjen in predvidenih ciljev ali učinkov ne uspe dosežati. V kontekstu razglašene epidemije in prihajajoče finančne krize je zato nujno, da se uvede dodaten mehanizem za neposredno spodbudo kulturno umetniške produkcije.

Predlagamo, da so do spodbude upravičeni vsi ustvarjalci, in sicer v višini 3.000 evrov, ki se prijavijo na razpis in dosežejo ustrezne kriterije. Razpis za ukrep bi vodilo ministrstvo, pristojno za kulturo, ki ima tudi pristojne strokovne komisije in izkušnje s pripravo sorodnih razpisov oziroma pozivov. Predlagamo da se podeli 2000 tovrstnih štipendij, kar predstavlja ukrep, ki ima za proračun posledice v višini 6 milijonov evrov. Sredstva za ukrep se zagotovijo z rebalansom proračuna RS.

V poglavju 2.a.1. se doda nov 37.d člen, ki se glasi:

37.d člen

(Sklad za nepovratna sredstva na področju kulture)

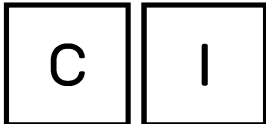
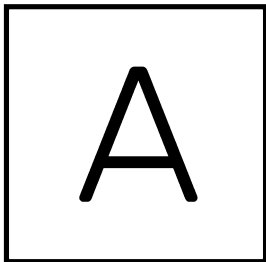
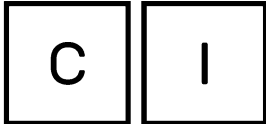
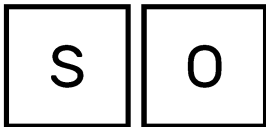
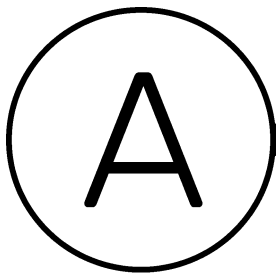
- (1) Ustanovi se poseben sklad za nepovratna sredstva, s katerim upravlja ministrstvo, pristojno za kulturo (v nadaljevanju sklad).
- (2) Sklad je namenjen saniranju posledic nezmožnosti izvajanja javnih projektov in programov zaradi razglasitve epidemije COVID-19 in omogočanju kontinuiranega izvajanja kulturno umetniških vsebin v javnem interesu.
- (3) Do sredstev iz sklada so upravičeni poslovni subjekti, ki izvajajo javne projekte in programe na področju kulture izključno v namen izvajanja programov in projektov v javnem interesu.
- (4) Sredstva iz sklada se črpajo na podlagi neposrednega poziva upravičencem, ki izvajajo javne programe in projekte na področju kulture za leto 2020.
- (5) Sredstva za sklad zagotovi Vlada RS z rebalansom proračuna za leto 2020

Obrazložitev:

Predlagamo ustanovitev sklada z nepovratnimi sredstvi na področju kulture, saj je zavrlo razglasitve epidemije prišlo do situacij, ko bodo tako javne kulturne institucije kot nevladne organizacije za nemoteno izvedbo javnih projektov in programov potrebovala dodatna sredstva, ki jih ne bo možno zagotoviti iz z razpisi dodeljenimi sredstvi.

Kot primer podajamo izvedbo uprizoritvenega festivala, ki je bil načrtovan za konec marca 2020. Številne priprave na festival so seveda pred razglasitvijo epidemije že bile opravljene, prav tako je bilo porabljenih kar nekaj sredstev. Obstajata dve možnosti, kako nasloviti situacijo. Bodisi se prijavljena programska enota z vidika razpisa šteje v obliki, kot je bila koncipirana, za izvedeno, ministrstvo, pristojno za kulturo, pa pokrije vse morebitne že nastale stroške. Druga možnost je, da se organizacija odloči, da bi želela dogodek vseeno izvesti v drugem času, na primer ga prestavi na september 2020. V tem primeru prvotna sredstva ne morejo zadostovati za izvedbo prijavljene aktivnosti. Organizacija je morala za prvotno pripravo dogodka (marec 2020) porabiti določena sredstva (na primer stroške programskega vodje, rezervacij hotelov, letalskih kart ipd.), ki jih ni možno prenesti v izvedbo v novo obdobje, torej september 2020. Predlagamo, da bi se iz sklada pokrilo vse morebitne nastale stroške za pripravo prvotno načrtovane aktivnosti, organizacija pa bi vse stroške, ki bi nastali v drugi izvedbi črpala iz prvotnega finančnega načrta za izvedbo aktivnosti znotraj svojega programa oziroma projekta. Pri tem ne gre za dvojno financiranje, pač pa za saniranje enega dogodka, ki ga je prekinila razglasitev epidemije, in za omogočanje, da se normalno izvede program ali projekt, ki je naposled v javnem interesu.

Predvidevamo, da tovrstnih primerov ni veliko, vseeno pa so za nemoteno zagotavljanje javnega interesa v kulturi pomembni. Finančno ocenjujemo, da bi za ukrep bilo potrebno z rebalansom zagotoviti dodatni milijon evrov.

Za vsa dodatna pojasnila ostajamo na voljo.

Lep pozdrav,

Društvo Asociacija

DRUŠTVO ASOCIACIJA
–društvo nevladnih organizacij in
posameznikov na področju kulture

PISARNA
Dalmatinova 4, 1000 Ljubljana

SEDEŽ
Metelkova 6, 1000 Ljubljana

+386 (0)1 4341 244
+386 (0)51 773 611

info@asociacija.si
www.asociacija.si

DAVČNA ŠTEVILKA
38450666 (nismo dav. zav.)

MATIČNA ŠTEVILKA
1768875

TRR
SI56 61000 0014575 664
(pri DH d.d.)